

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Запорізька політехніка»
Юридичний факультет
Кафедра конституційного, адміністративного та трудового права

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан юридичного факультету
НУ «Запорізька політехніка»

проф. Юрій ФІЛЕЙ
«30» серпня 2024 року

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 13 Конституційне право України

(код і назва навчальної дисципліни)

освітня програма (спеціалізація) Правоохоронна діяльність
(назва освітньої програми (спеціалізації))

спеціальність 262 Правоохоронна діяльність
(код і найменування спеціальності)

галузь знань 26 Цивільна безпека
(код і найменування галузі)

ступінь вищої освіти Бакалавр
(назва ступеня вищої освіти)

2024 рік

2

програма з дисципліни **Конституційне право України**

(назва навчальної дисципліни)

спеціальності **262 Правоохоронна діяльність**,

(код і найменування спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) **Правоохоронна діяльність**

(назва освітньої програми (спеціалізації))

Розробник: Максакова Р. М., в.о.завідувача кафедри конституційного, адміністративного та трудового права, д. ю. н., професор

Програма погоджена :

В.о. завідувача кафедри

на якій виконується освітній компонент

Руслана МАКСАКОВА

28 серпня 2024

Гарант освітньої програми

Дмитро ШИЯН

30 серпня 2024

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету

(найменування факультету)

Протокол від «30» серпня 2024 року № 1

Голова науково-методичної комісії _____

(Юрій ФЛЕЙ)

30 серпня 2024

2

1.Опис навчальної дисципліни

Загальна характеристика

Обов'язковий освітній компонент	
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	26 Цивільна безпека
Спеціальність	262 Правоохоронна діяльність
Обмеження щодо форм навчання	Без обмежень

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів	4	
Модулів	1	
Змістових модулів	2	
Семестр	1	
Загальна кількість годин	120	
з них аудиторних:	44	10
<i>лекції</i>	14	4
<i>практичні</i>	-	-
<i>лабораторні</i>	-	-
<i>семінарські</i>	30	6
з них самостійної роботи:	76	120
Занять на тиждень на тиждень	3	-
Індивідуальні завдання		
Форма контролю	екзамен	
Курсова робота (проект) (загальний обсяг)	-	

2. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Конституційне право України» є засвоєння студентами основних теоретичних положень науки конституційного права України; формування цілісного уявлення про конституційне право як галузь національного права і науку, теорію конституції і основний зміст інститутів конституційного права; формування навичок аналізу конституційно-правових актів та узагальнення конституційно-правового досвіду України в сфері здійснення конституційного ладу та реалізації конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні.

3. Завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями навчальної дисципліни «Конституційне право України» є:

формування політичного і правового мислення у майбутніх правоохоронців; розширення політико-правового кругозору, студентів спеціальності 262 "Правоохоронна діяльність";

забезпечення підготовки висококваліфікованих спеціалістів, що володіють ґрунтовними знаннями в галузі конституційного права, вміють використовувати їх у повсякденному житті та професійній діяльності завдяки:

формування умінь визначати та аналізувати основні положення змісту Конституції України, конституційних та органічних законів, інших нормативних актів; основні конституційно-правові інститути, їх правовий статус відповідно до Конституції та законів України; класифікацію конституційно-правових норм; загальні засади конституційного, державного та суспільного ладу України;

знання і усвідомлення змісту функцій держави, зокрема у сфері правоохоронної діяльності, способів та механізмів реалізації цих функцій; усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права; видів і зміст основних (конституційних) прав, свобод та обов'язків людини і громадянина; та порядку реалізації прав і обов'язків як члена суспільства; основних міжнародних і національних правових актів які регулюють правовий статус людини і громадянина; поняття, принципів, порядку набуття і припинення громадянства України; форм безпосередньої демократії; системи і конституційно-правового статусу органів державної влади та місцевого самоврядування; адміністративно-територіального устрою України; поняття, видів і порядку притягнення до конституційно-правової відповідальності;

формування умінь використовувати конституційно-правові норми в суспільному житті; робити співставлення окремих норм Конституції України з положеннями інших джерел конституційного права; коментувати і тлумачити зміст Конституції України, законів України, інших нормативно-правових актів, а також положень міжнародних актів;

визначати конституційно-правовий статус суб'єктів конституційного права України; використовувати конституційно-правові та міжнародно-правові

механізми реалізації та захисту прав і свобод людини і громадянина, зокрема через усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем;

вміння використовувати знання конституційних прав, свобод і гарантій громадян у професійній та громадській діяльності, зокрема через здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

правильно оцінювати сутність та зміст конкретних конституційно-правових явищ; використовувати методики різних виборчих систем для визначення результатів виборів, оцінювати їх; орієнтуватися в чинному конституційному законодавстві, в т.ч. на рівні актів Конституційного Суду України, застосовувати необхідні конституційно-правові акти; давати усні та письмові пояснення з питань конституційного права, складати основні види документів, які впливають із застосування норм конституційного права; аналізувати форми організації та діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб; складати проекти конституційних звернень та скарг, аналітичних записок до законопроектів, проектів рішень органів місцевого самоврядування.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Дисципліни, що передують вивченню курсу «Конституційне право України»: Правознавство (рівень базової середньої освіти). Набуті здобувачем вищої освіти загальні та спеціальні компетентності при вивченні курсу «Конституційне право України» є обов'язковими для таких складових подальшого навчання: адміністративне право; кримінальне право; основи національної безпеки держави; адміністративна відповідальність.

5. Характеристика навчальної дисципліни

Загальні компетентності:

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- ЗК4. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК6. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
- ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК9. Здатність працювати в команді.
- ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентност:

- СК1. Усвідомлення функцій держави у сфері правоохоронної діяльності, способів та механізмів реалізації цих функцій
- СК3. Здатність до критичного мислення та системного аналізу правових явищ.
- СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.
- СК5. Здатність визначати придатні для юридичного аналізу факти, систематизувати одержані результати, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
- СК8. Здатність ефективно застосовувати сучасну техніку та інформаційні технології, використовувати технічні засоби, спеціалізовані інформаційно-пошукові системи, бази та банки даних, а також відповідне програмне забезпечення для захисту прав і свобод людини, власності, суспільних відносин від протиправних посягань.

Очікувані програмні результати навчання:

- РН2. Вести міжособистісний діалог та превентивну комунікацію з метою виконання завдань професійної діяльності.
- РН3. Розуміти та професійно застосовувати понятійний апарат права та правоохоронної діяльності.
- РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези, виокремлювати юридично значущі факти, виявляти причинно-наслідкові зв'язки в діях і явищах для прийняття оптимального рішення в конкретних ситуаціях.
- РН5. Розробляти тексти, документи з питань професійної діяльності, вільно спілкуватися українською мовою.
- РН7. Взаємодіяти із суб'єктами забезпечення публічної (громадської) безпеки і порядку, а також здійснювати комунікацію з фізичними та юридичними особами з метою виконання завдань у сфері правоохоронної діяльності.
- РН8. Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах, аналізувати і оцінювати її для повного та всебічного встановлення обставин, необхідних для виконання професійних завдань.
- РН10. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.
- РН11. Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.
- РН12. Адаптуватися і ефективно діяти у стандартних професійних ситуаціях, а також у разі ускладнення оперативної обстановки, підвищення фізичного та психологічного навантаження.
- РН14. Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.
- РН15. Працювати самостійно та в команді при виконанні службових (посадових) обов'язків та під час розв'язання складних спеціалізованих задач у сфері правоохоронної діяльності.

PH17. Використовувати методи та засоби забезпечення публічної (громадської) безпеки та порядку, протидії злочинності, дотримуватися прав і свобод людини і громадянина, здійснювати заходи щодо попередження та припинення нелегальної (незаконної) міграції та інших загроз національній безпеці держави.

PH23. Здійснювати заходи з виявлення, запобігання, припинення та документування правопорушень, пов'язаних зі збройною агресією РФ проти України, через законодавче забезпечення прав і свобод громадян, які знаходяться на окупованих територіях, правове забезпечення протидії колабораціонізму, відновлення правосуддя, підвищення рівня сприйняття закону населенням.

6. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія Конституційного права України. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні.

ТЕМА 1 . Конституційне право України як галузь права, наука і навчальна дисципліна

Поняття, предмет і метод конституційного права. Принципи конституційного права. Поняття системи конституційного права та її складові (Інститути конституційного права. Норми конституційного права). Поняття і види джерел конституційного права України. Конституція України: поняття, структура, функції, правова охорона Конституції.

ТЕМА 2. Конституційно-правові відносини. Конституційно-правова відповідальність. Основи конституційного ладу України

Поняття, ознаки, види і склад конституційно-правових відносин. Поняття і види суб'єктів та об'єктів конституційно-правових відносин. Юридичні факти як елементи конституційно-правових відносин. Поняття, види і санкції конституційно-правової відповідальності. Поняття і гарантії конституційного ладу України. Конституційні основи державного ладу України. Функції держави. Конституційні основи суспільного ладу України.

ТЕМА 3. Загальні засади конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні

Громадянство України, статус іноземців, осіб без громадянства та біженців в Україні. Поняття і принципи громадянства України. Документи, що підтверджують громадянство України. Підстави, порядок набуття та умови набуття громадянства України. Форми та підстави припинення громадянства України. Поняття та види конституційних прав і свобод людини в Україні. Гарантії та захист конституційних прав і свобод людини і громадянина в Україні. Порядок звернення громадян України до Європейського суду з прав людини. Поняття та види конституційних обов'язків людини і громадянина в Україні

ТЕМА 4. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні

Особисті (громадянські) права людини і громадянина: поняття, види, загальна характеристика. Право людини на життя та повагу до її гідності. Право на свободу та особисту недоторканність. Право на недоторканність житла та право на таємницю листування і телефонних розмов. Право на невтручання в особисте і сімейне життя. Право на свободу думки і слова, на вільне вираження

своїх поглядів і переконань. Право на інформацію. Право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди.

Політичні та економічні права і свободи людини і громадянина в Україні: поняття, види, загальна характеристика. Право на вільний вибір місця проживання, на свободу пересування. Право на свободу об'єднання в політичні партії та громадські організації. Право на мирні зібрання. Право на звернення до органів державної влади. Право брати участь в управлінні державними справами. Право приватної власності. Право користування об'єктами державної та комунальної власності. Право на підприємницьку діяльність.

Соціальні права і свободи людини і громадянина в Україні: поняття, види, загальна характеристика. Право на працю. Право на страйк. Право на відпочинок. Право на соціальний захист. Право на житло. Право на достатній життєвий рівень. Право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування. Право на безпечне для життя і здоров'я довкілля.

Культурні права людини і громадянина в Україні: поняття, види, загальна характеристика. Право на освіту. Право на правову освіту. Свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості. Свобода користування цінностями культури. Право на свободу світогляду і віросповідання.

ТЕМА 5. Форми безпосередньої демократії в Україні

Поняття, основні форми, функції та механізм безпосередньої демократії. Становлення інституту виборів в Україні. Вибори: поняття, види. Поняття, види і характеристика виборчого права (в широкому і вузькому розумінні; активне та пасивне виборче право). Принципи виборчого права: поняття і види. Загальні принципи виборів: вільних виборів, загального, рівного, прямого виборчого права, таємного голосування. Спеціальні принципи виборів (Засади виборчого процесу в Україні) (законність; політичний плюралізм і багатопартійність; публічність і відкритість; рівність прав суб'єктів виборчого процесу; свободи передвиборної агітації і рівних можливостей доступу до засобів масової інформації незалежно від їхньої форми власності; неупередженість органів державної влади, органів місцевого самоврядування, судів, підприємств, закладів, установ і організацій, їхніх керівників до партій (блоків), кандидатів). Поняття й види виборчих систем (мажоритарна, пропорційна, змішана).

ТЕМА 6. Виборчий та референдний процеси в Україні

Виборчий процес: поняття, основні засади (принципи), суб'єкти. Стадії виборчого процесу: поняття та характеристика. Поняття і види референдумів. Предмет всеукраїнського і місцевих референдумів. Порядок призначення і проведення референдумів. Порядок створення, організація діяльності та повноваження Центральної виборчої комісії. Відповідальність за порушення виборчого законодавства України. Відповідальність за порушення порядку проведення референдуму.

Змістовний модуль 2. Конституційно-правовий статус органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні

ТЕМА 7. Верховна Рада України: конституційна природа парламенту України, повноваження, склад і структура

Конституційна природа парламенту України: поняття, риси. Функції та повноваження Верховної Ради України. Склад і структура Верховної Ради України. Загальна характеристика конституційного складу Верховної Ради України. Структура Верховної Ради України. Керівництво Верховної Ради України. Депутатські фракції та коаліція депутатських фракцій, депутатські групи Парламентські комітети і комісії. Конституційно-правовий статус Рахункової палати. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.

ТЕМА 8 . Організація роботи парламенту України. Конституційно-правовий статус народного депутата України

Основні форми роботи Верховної Ради України. Поняття, види і стадії законодавчого процесу (законодавчої процедури). Конституційно-правовий статус народного депутата України. Природа депутатського мандата. Підстави дострокового припинення повноважень народного депутата України. Права та обов'язки народного депутата України. Гарантії діяльності народних депутатів України.

ТЕМА 9. Конституційно-правовий статус Президента України

Загальна характеристика конституційно-правового статусу Президента України. Становлення і розвиток інституту президенства в Україні. Вступ Президента на посаду. Офіційні символи глави держави. Функції та повноваження Президента України. Акти Президента України: форма актів (укази, розпорядження), порядок оприлюднення.

ТЕМА 10. Дострокове припинення повноважень Президента України. Органи і служби при Президентові України

Підстави та порядок дострокового припинення повноважень Президента України. Порядок дострокового припинення повноважень Президента України у зв'язку з неспроможністю виконання ним своїх повноважень за станом здоров'я. Порядок дострокового припинення повноважень Президента України у разі усунення Президента України з поста в порядку імпічменту. Конституційно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України. Адміністрація Президента України, консультативні, дорадчі та інші органи і служби при Президентові.

ТЕМА 11. Виконавча влада в Україні

Поняття виконавчої влади. Система органів виконавчої влади України. Кабінет Міністрів України: склад, порядок формування, повноваження. Центральні органи виконавчої влади. Конституційно-правовий статус місцевих органів виконавчої влади в Україні.

ТЕМА 12. Судова влада в Україні. Конституційно-правовий статус прокуратури

Конституційні засади правосуддя та судової влади. Завдання та функції судів загальної юрисдикції. Конституційні засади судочинства в Україні. Конституційно-правовий статус суддів. Конституційно-правовий статус органів прокуратури в Україні.

ТЕМА 13. Конституційно-правовий статус Конституційного Суду України

Склад і порядок формування Конституційного Суду України. Правовий статус суддів Конституційного Суду України. Функції і повноваження Конституційного Суду України. Структура та організація діяльності Конституційного Суду України.

ТЕМА 14. Місцеве самоврядування в Україні

Поняття та конституційні засади місцевого самоврядування. Завдання та функції місцевого самоврядування в Україні. Система місцевого самоврядування в Україні. Особливості місцевого самоврядування в столиці України — місті-герої Києві. Організаційно-правові форми місцевого самоврядування в Україні. Гарантії прав місцевого самоврядування.

7. Орієнтовний розподіл навчального часу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма					Заочна форма						
	усього	у тому числі				усього	у тому числі					
		лк	с.	лаб	інд		с.р	лк	с.	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теорія Конституційного права України. Конституційно-правовий статус людини і громадянина в Україні.												
Тема 1. Конституційне право України як галузь права, наука і навчальна дисципліна	9	2	2			5	9	2				7
Тема 2 . Конституційно-правові відносини. Конституційно-правова відповідальність. Основи конституційного ладу України	7		2			5	7					7
Тема 3 . Загальні засади конституційно-правового статусу людини і громадянина в Україні	9	2	2			5	9	2				7
Тема 4. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні	9		4			5	9		2			7
Тема 5 . Форми безпосередньої демократії в Україні	9	2	2			5	9		2			7
Тема 6 . Виборчий та референдний процеси в Україні	7		2			5	7					7
Разом за змістовим модулем 1	52	6	14			30	50	4	4			42
Змістовий модуль 2. Конституційно-правовий статус органів державної влади та місцевого самоврядування в Україні												
Тема 7 . Верховна Рада України: конституційна природа парламенту України, повноваження, склад і структура	10	2	2			5	12		2			7
Тема 8 . Організація роботи парламенту України. Конституційно-правовий статус народного депутата України	10		2			5	10					7
Тема 9 . Конституційно-правовий статус Президента України	10	2	2			5	10					7
Тема 1 0 . Дострокове припинення повноважень Президента України. Органи і служби при Президентові	10		2			5	10					7

України													
Тема 11. Виконавча влада в Україні	10	2	2			5	10					7	
Тема 12. Судова влада в Україні. Конституційно-правовий статус прокуратури	10		2			3	10					3	
Тема 13. Конституційно-правовий статус Конституційного Суду України	10		2			3	10					3	
Тема 14. Місцеве самоврядування в Україні	10	2	2			5	10					7	
Разом за змістовим модулем 2	80	8	16			36	82		2			48	
ІНДЗ	10					10	20					20	
Усього годин	120	14	30			10	66	120	4	6		20	90

8. Види навчальних занять та їх орієнтовний зміст

№ з/п	Тема	Вид занять	Орієнтовний зміст
1	Конституційне право України як галузь права, наука і навчальна дисципліна	семінарські	Поняття, предмет і метод конституційного права. Принципи конституційного права. Поняття системи конституційного права та її складові (Інститути конституційного права. Норми конституційного права). Поняття і види джерел конституційного права України. Конституція України: поняття, структура, функції, правова охорона Конституції.
2	Конституційно-правові відносини. Конституційно-правова відповідальність. Основи конституційного ладу України	семінарські	Поняття, ознаки, види і склад конституційно-правових відносин. Поняття і види суб'єктів та об'єктів конституційно-правових відносин. Юридичні факти як елементи конституційно-правових відносин. Поняття, види і санкції конституційно-правової відповідальності. Поняття і гарантії конституційного ладу України. Конституційні основи державного ладу України. Функції держави. Конституційні основи суспільного ладу України.
3	Загальні засади конституційно-правового статусу людини і громадянина в	семінарські	Громадянство України, статус іноземців, осіб без громадянства та біженців в Україні. Поняття і принципи громадянства України. Документи, що підтверджують

	Україні		громадянство України. Підстави, порядок набуття та умови набуття громадянства України. Форми та підстави припинення громадянства України. Поняття та види конституційних прав і свобод людини в Україні. Гарантії та захист конституційних прав і свобод людини і громадянина в Україні. Порядок звернення громадян України до Європейського суду з прав людини Поняття та види конституційних обов'язків людини і громадянина в Україні
4	Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина в Україні	семінарські	Громадянські права і свободи людини і громадянина в Україні: поняття, види, загальна характеристика. Політичні права і свободи людини і громадянина в Україні: поняття, види, загальна характеристика. Економічні права і свободи людини і громадянина в Україні: поняття, види, загальна характеристика. Соціальні права і свободи людини і громадянина в Україні: поняття, види, загальна характеристика. Культурні права людини і громадянина в Україні: поняття, види, загальна характеристика.
5	Форми безпосередньої демократії в Україні	семінарські	Поняття, основні форми, функції та механізм безпосередньої демократії. Становлення інституту виборів в Україні. Вибори: поняття, види. Поняття, види і характеристика виборчого права (в широкому і вузькому розумінні; активне та пасивне виборче право). Принципи виборчого права: поняття і види. Загальні принципи виборів: вільних виборів, загального, рівного, прямого виборчого права, таємного голосування. Спеціальні принципи виборів (Засади виборчого процесу в Україні) (законність; політичний плюралізм і багатопартійність;

			публічність і відкритість; рівність прав суб'єктів виборчого процесу; свободи передвиборної агітації і рівних можливостей доступу до засобів масової інформації незалежно від їхньої форми власності; неупередженість органів державної влади, органів місцевого самоврядування, судів, підприємств, закладів, установ і організацій, їхніх керівників до партій (блоків), кандидатів). Поняття й види виборчих систем (мажоритарна, пропорційна, змішана).
6	Виборчий та референдний процеси в Україні	семінарські	Виборчий процес: поняття, основні засади (принципи), суб'єкти. Стадії виборчого процесу: поняття та характеристика. Поняття і види референдумів. Предмет всеукраїнського і місцевих референдумів. Порядок призначення і проведення референдумів. Порядок створення, організація діяльності та повноваження Центральної виборчої комісії. Відповідальність за порушення виборчого законодавства України. Відповідальність за порушення порядку проведення референдуму.
7	Верховна Рада України: конституційна природа парламенту України, повноваження, склад і структура	семінарські	Конституційна природа парламенту України: поняття, риси. Функції та повноваження Верховної Ради України. Склад і структура Верховної Ради України Загальна характеристика конституційного складу Верховної Ради України. Структура Верховної Ради України. Керівництво Верховної Ради України. Депутатські фракції та коаліція депутатських фракцій, депутатські групи. Парламентські комітети і комісії. Конституційно-правовий статус Рахункової палати. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини
8	Організація роботи	семінар	Основні форми роботи Верховної Ради

	парламенту України. Конституційно-правовий статус народного депутата України	ські	України. Поняття, види і стадії законодавчого процесу (законодавчої процедури). Конституційно-правовий статус народного депутата України. Природа депутатського мандата. Підстави дострокового припинення повноважень народного депутата України. Права та обов'язки народного депутата України. Гарантії діяльності народних депутатів України.
9	Конституційно-правовий статус Президента України	семінар ські	Загальна характеристика конституційно-правового статусу Президента України. Становлення і розвиток інституту президенства в Україні. Вступ Президента на посаду. Офіційні символи глави держави. Функції та повноваження Президента України. Акти Президента України: форма актів (укази, розпорядження), порядок оприлюднення.
10	Дострокове припинення повноважень Президента України. Органи і служби при Президентові України	семінар ські	Підстави та порядок дострокового припинення повноважень Президента України. Порядок дострокового припинення повноважень Президента України у зв'язку з неспроможністю виконання ним своїх повноважень за станом здоров'я Порядок дострокового припинення повноважень Президента України у разі усунення Президента України з поста в порядку імпичменту Конституційно-правовий статус Ради національної безпеки і оборони України. Адміністрація Президента України, консультативні, дорадчі та інші органи і служби при Президентові.
11	Виконавча влада в Україні	семінар ські	Поняття виконавчої влади. Система органів виконавчої влади України. Кабінет Міністрів України: склад, порядок формування, повноваження. Центральні органи виконавчої влади. Конституційно-правовий статус місцевих органів виконавчої влади в Україні.
1	Судова влада в	семінар	Конституційні засади правосуддя та

2	Україні. Конституційно-правовий статус прокуратури	ські	судової влади. Завдання та функції судів загальної юрисдикції. Конституційні засади судочинства в Україні. Конституційно-правовий статус суддів. Конституційно-правовий статус органів прокуратури в Україні.
1 3	Конституційно-правовий статус Конституційного Суду України	семінар ські	Склад і порядок формування Конституційного Суду України. Правовий статус суддів Конституційного Суду України. Функції і повноваження Конституційного Суду України. Структура та організація діяльності Конституційного Суду України.
1 4	Місцеве самоврядування в Україні	семінар ські	Поняття та конституційні засади місцевого самоврядування. Завдання та функції місцевого самоврядування в Україні. Система місцевого самоврядування в Україні. Особливості місцевого самоврядування в столиці України — місті-герої Києві. Організаційно-правові форми місцевого самоврядування в Україні. Гарантії прав місцевого самоврядування.

9. Форми та методи контролю

Форми поточного контролю: виступи на семінарських заняттях. Контроль самостійної роботи: перевірка індивідуальних завдань, захист реферату, презентації.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота. Модульний контроль складається з поточного контролю та модульного контрольного оцінювання.

Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен.

10. Методи навчання

Метод навчання – взаємопов'язана діяльність викладача та студента, спрямована на засвоєння студентами системи знань, набуття умінь і навичок, їх виховання і загальний розвиток. Метод навчання є способом керівництва пізнавальною діяльністю студентів, що має виконувати три функції: навчальну, виховну і розвивальну.

Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний. Студенти одержують знання на лекції, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник в "готовому" вигляді. Студенти сприймають і

осмислюють факти, оцінки, висновки й залишаються в межах репродуктивного (відтворюючого) мислення. Цей метод знаходить широке застосування для передачі великого масиву інформації.

Репродуктивний метод. Діяльність студентів носить алгоритмічний характер, тобто виконується за інструкціями, приписами, правилами в аналогічних, подібних з показаним зразком ситуаціях. Організовується діяльність студентів за кількаразовим відтворенням засвоєваних знань. Для цього використовуються різноманітні вправи, практичні завдання, програмований контроль, різні форми самоконтролю. Застосовується у взаємозв'язку з інформаційно-рецептивним методом (який передує репродуктивному). Разом вони сприяють формуванню знань, навичок і вмій у студентів, формують основні розумові операції (аналіз, синтез, узагальнення, перенесення, класифікація).

Метод проблемного викладу. Науково-педагогічний працівник до викладу матеріалу ставить проблему, формулює пізнавальне завдання на основі різних джерел і засобів. Показує спосіб вирішення поставленого завдання. Спосіб досягнення мети - розкриття системи доказів, порівняння точок зору, різних підходів. Студенти стають свідками й співучасниками наукового пошуку. Студенти не тільки сприймають, усвідомлюють і запам'ятовують готову інформацію, але й стежать за логікою доказів, за рухом думки науково-педагогічного працівника.

Частково-пошуковий, або евристичний, метод. Полягає в організації активного пошуку рішення висунутих у навчанні (або сформульованих самостійно) пізнавальних завдань. Пошук рішення відбувається під керівництвом викладача або на основі евристичних програм і вказівок. Процес мислення здобуває продуктивний характер. Процес мислення поетапно направляється й контролюється педагогом або самими студентами на основі роботи над програмами (у тому числі й комп'ютерними) і навчальними посібниками. Метод дозволяє активізувати мислення, викликати зацікавленість до пізнання на семінарах і колоквиумах.

Дослідницький метод. Проводиться аналіз матеріалу, постановки проблем і завдань і короткого усного або письмового інструктажу студентів. Студенти самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть спостереження й виміри й виконують інші дії пошукового характеру. Завдання, які виконуються з використанням дослідницького методу, повинні містити в собі всі елементи самостійного дослідницького процесу (постановку завдання, обґрунтування, припущення, пошук відповідних джерел необхідної інформації, процес розв'язання завдання). У цьому методі найбільш повно проявляються ініціатива, самостійність, творчий пошук у дослідницькій діяльності. Навчальна робота безпосередньо переростає в наукове дослідження.

Інтерактивні методи. Відповіді на запитання і опитування думок студентів. Дискусії (суперечки, зіткнення позицій, навмисного загострення й навіть перебільшення протиріч в обговорюваному змістовному матеріалі) можуть бути використані майже в будь-яких організаційних формах навчання, включаючи лекції, дебати, полеміки.

Інтегровані методи навчання: заняття-експеримент.

Заняття на основі інформаційно-комунікаційних технологій.

Ділова гра як метод активного навчання. Одним з найбільш ефективних активних методів навчання є ділова гра. Метод розкриває особистісний потенціал студента: кожен учасник може діагностувати свої можливості, а також у спільній діяльності з іншими учасниками. Позитивними факторами в застосуванні ділових ігор є активізація мислення студентів, підвищення самостійності майбутнього фахівця, наближення навчання до професійної діяльності, підготовка студента до професійної практичної діяльності; висока мотивація, емоційна насиченість процесу навчання.

Метод моделювання. Моделювання педагогічних ситуацій - це створення таких ситуацій-моделей, де реальні об'єкти замінюються символами і взаємовідносини між учасниками діяльності складаються не природно, а організовані спеціально під керівництвом викладача, тобто штучно.

Практичні методи: практичні роботи, справи, творчі роботи (написання рефератів, статей, тез доповідей на конференції).

Методи дистанційного навчання.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

<i>Поточна аудиторна та самостійна робота</i>																		<i>Екзамен</i>		<i>Підсумкова оцінка</i>
<i>Змістовий модуль 1</i>									<i>Змістовий модуль 2</i>									<i>Індивідуальне завдання</i>	<i>Відповідь на екзамені</i>	
<i>Зміст роботи</i>	T1	T2	T3	T4 частина 1	T4 частина 2	T5	T6	МКР	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	МКР	T1-14	T1-14	
<i>кількість балів</i>	10	10	10	10	10	10	10	30	10	10	10	10	10	10	10	10	30	10	90	
<i>Раом балів</i>	100								100									100		100

T1, T2 ... T14 – теми змістових модулів.

МКР — модульна контрольна робота

Критерієм успішного підсумкового оцінювання навчання студента є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом засвоєння навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних показників, котрі у формалізованому

вигляді знаходять відображення в числовій (рейтинговій) шкалі. Таких порогових рівнів три:

1. Підсумкова оцінка з першого модулю (O_{M1}), яка складається з поточної оцінки за 7 семінарських занять (Т1-6) ($7 \times 10=70$ балів) та модульну контрольну роботу (МКР) у вигляді тестового завдання (30 балів), тобто $O_{M1} = O_{сем} + O_{мкр1} = 70 + 30 = 100$.

2. Підсумкова оцінка з другого модулю (O_{M2}), яка складається з поточної оцінки за 8 семінарських занять (Т7-14) ($8 \times 10=80$ балів) та модульну контрольну роботу (МКР) у вигляді тестового завдання (20 балів), тобто $O_{M2} = O_{сем} + O_{мкр2} = 80 + 20 = 100$.

3. Оцінка за виконання індивідуального завдання ($O_{із}$)=10.

4. Підсумкова оцінка за екзамен: $O_E = (1_{п} + 2_{п} + 3_{п}) \times 3 + O_{із} = (10 + 10 + 10) \times 3 + 10 = 100$

5. Загальна підсумкова оцінка за семестр, визначається за формулою: $O_{заг. підс} = O_{M1} + O_{M2} + O_E / 3$

Критерії поточної оцінки знань студентів.

Робота на семінарських заняттях:

Під час занять студенти усно доповідають на питання, виконують розрахункові роботи, виконують певні завдання. Активна робота студента на занятті оцінюється в 10 балів.

Критерії оцінки на семінарському занятті (поточний контроль)

Бали	Критерії оцінки
10-8	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів або письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та завдань, активний, часто виступає і часто задає питання; активно, дуже добре працює в парі/групі/команді.
7-6	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів або письмових відповідей, розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, активний, часто виступає і часто задає питання.
5	Володіє навчальним матеріалом, виконує більшість завдань практичних занять і домашньої/самостійної роботи іноді виступає і задає питання; добре працює в парі/групі/команді.
4-3	Частково володіє навчальним матеріалом, іноді виконує завдання практичних занять; іноколи виступає і задає питання; не дуже добре працює в парі/групі/команді.
2	Не володіє навчальним матеріалом, іноді виконує завдання практичних

	занять; інколи виступає і задає питання; не дуже добре працює в парі/групі/команді.
1	Зовсім не виконує завдання практичних занять, інколи виступає і задає питання; не дуже добре працює в парі/групі/команді.

Критерій оцінки відповіді на екзамені.

Три питання потребують змістовної відповіді, кожна з них розкриває сутність того чи іншого поняття або теоретичного положення (оцінюється від 0 до 10 балів за кожне питання). Максимальна кількість складає 30 балів.

10 балів отримують студенти, які повністю розкрили сутність поняття, дали його чітке визначення або проаналізували і зробили висновок з конкретного теоретичного положення.

9-7 балів отримують студенти, які правильно, але не повністю дали визначення поняття або поверхово проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

6-4 балів отримують студенти, які правильно, але лише частково визначили те чи інше поняття або частково проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

3-1 балів отримують студенти, які частково і поверхово визначили те чи інше поняття або сформулювали висновок з теоретичного положення, допустивши неточності та помилки.

0 балів отримують студенти, які недопущені або не з'явилися на екзамені.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка
	для екзамену
90 – 100	відмінно
85 – 89	добре
75 – 84	
70 – 74	
60 – 69	задовільно
35 – 59	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Засоби оцінювання

У процесі викладання навчального курсу «Конституційне право України» використовуються такі засоби оцінювання знань, вмінь та навичок студентів:

– **тестові завдання** – для контролю понятійно-термінологічних та теоретичних знань з кожної теми навчального курсу;

– **завдання для семінарських занять** – як засіб поточного контролю знань, вмінь та навичок студентів і, відповідно, виявлення ступеня сприйняття, засвоєння та критичного розуміння ними навчального матеріалу з дисципліни;

– **модульні контрольні роботи** – як засіб рубіжного контролю знань, вмінь та навичок студентів, що спрямований на перевірку засвоєння отриманих знань за певний обсяг розділу (модулю) курсу;

– **індивідуальне навчально-дослідне завдання** – письмова реферативна дослідна робота, або контрольні роботи для студентів заочного відділення, які складаються з теоретичного питання, 2 навчальних завдань та 2 ситуаційних задач. Такі завдання показують здатність студента до наукового пошуку та рівень критичного осмислення набутих ним знань, вмінь та навичок їх узагальнення в рамках конкретної проблеми;

– **екзамен** – як засіб визначення рівня змісту узагальнених знань студентів за весь період навчання з дисципліни, вміння застосовувати їх у тій чи іншій сфері практичній діяльності.

12. Політика курсу.

Політика щодо академічної доброчесності.

Дотримання академічної доброчесності передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю; посилення в письмових роботах на джерела інформації у разі використання чужих ідей, розробок або тверджень; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності і джерела інформації. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел або списування є неприпустимим. Виявлення ознак академічної недоброчесності в будь-якій письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем. Докладно види порушень академічної доброчесності та види академічної відповідальності зазначені в Кодексі академічної доброчесності Національного університету «Запорізька політехніка» від 29.06.2021 р. https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Nakaz_N253_vid_29.06.21.pdf.

Політика щодо відвідування аудиторних занять (особиста присутність здобувача вищої освіти):

Студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для виконання семестрового індивідуального завдання. Приймати активну участь у навчальному процесі; не запізнюватися на заняття, не пропускати заняття без поважних причин; самостійно і своєчасно вивчати матеріал пропущеного заняття; давати достовірну інформацію про результати власної навчальної діяльності. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента, а також виконання завдань, які здатні сформувати загальні та фахові компетентності. Самостійну роботу студент може виконати у системі дистанційного навчання (<https://moodle.zp.edu.ua/>) з подальшим захистом. За об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, стажування, мобільність, індивідуальний графік, інше) аудиторні види занять та завдань також можуть бути трансформовані в систему дистанційного навчання (сервіс moodle).

Політика щодо дедлайнів.

Студент зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання), до яких має бути виконано певне завдання. За наявності поважних причин (відповідно до інформації, яку надано деканатом) студент має право на складання контролів відповідно індивідуального графіку вивчення окремих тем дисципліни.

Політика щодо оскарження результатів контрольних заходів:

Здобувачі вищої освіти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто. Здобувачі вищої освіти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються.

Політика щодо дотримання прав та обов'язків студентів.

Права і обов'язки студентів відображено у Положенні про організацію освітнього процесу в НУ «Запорізька політехніка» затвердженому наказом ректора № 507 від 10.12.2021 р. (https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Nakaz_N507_vid_10.12.21.pdf).

Політика щодо конфіденційності та захисту персональних даних.

Обмін персональними даними між викладачем і здобувачем вищої освіти в межах вивчення дисципліни, їх використання відбувається на основі закону України «Про захист персональних даних» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>). Стаття 10, п. 3.

13. Методичне забезпечення

1. Силабус навчальної дисципліни «Конституційне право України» для здобувачів вищої освіти спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» / Укл. Р. М. Максакова. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2024. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://moodle.zp.edu.ua/course/view.php?id=3052>

2. Тексти (конспект) лекцій з дисципліни «Конституційне право України» для здобувачів вищої освіти спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» / Укл. Р. М. Максакова. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2024. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://moodle.zp.edu.ua/course/view.php?id=3052>

4. Програма навчальної дисципліни «Конституційне право України» для здобувачів вищої освіти спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» / Укл. Р. М. Максакова. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2024.-29 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://moodle.zp.edu.ua/course/view.php?id=3052>

5. Плани семінарських занять з дисципліни «Конституційне право України» для здобувачів вищої освіти спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» / Укл. Р. М. Максакова. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2024. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://moodle.zp.edu.ua/course/view.php?id=3052>

6. Завдання до самостійної роботи з дисципліни «Конституційне право України» для здобувачів вищої освіти спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» / Укл. Р. М. Максакова. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка»,

2024. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://moodle.zp.edu.ua/course/view.php?id=3052>

7. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Конституційне право України» для здобувачів вищої освіти спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» / Укл. Р. М. Максакова. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2024 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://moodle.zp.edu.ua/course/view.php?id=3052>

14. Перелік навчальної, наукової та довідкової літератури

Базова

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

2. Конституція України. Науково-практичний коментар [текст] Станом на січень НЗ4 2020р.–Київ:Видавничийдім«Професіонал», 2020.–290с.

3. Конституція України у судових рішеннях / М.П. Орзіх, А.А. Єзеров, Д.С. Терлецький. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 432 с. . [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://hdl.handle.net/11300/5590>

4. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text

5. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text

6. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 р. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text

7. Виборчий кодекс України 19 грудня 2019 року No 396-IX. Голос України. No 251. 28 грудня 2019.

8. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23 травня 1969р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118#Text 12.

9. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. Відомості Верховної Ради України. 2006. No30. Ст. 260.

10. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 р. Відомості Верховної Ради України. 2004. No 50. ст.540.

11. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08 липня 2011 року. Офіційний вісник України від 12.08.2011. 2011. No 59. Стор. 83. Ст. 2347

12. Про внесення зміни до статті 15 Закону України "Про доступ до публічної інформації" щодо зменшення строку оприлюднення проектів нормативно-правових актів, рішень органів місцевого самоврядування: Закон України від 15.09.2020 No 890-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/890-20#Text>

13. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. 2001. No 4. Ст. 65.

14. Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на

тимчасово окупованій території України від 15 квітня 2014 року No 1207-VII: Закон України. Офіційний вісник України. 2014. No 36. Ст. 957.

15. Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.1992 No 731. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/376-2001-%D0%BF>

16. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.07.2007 No 950. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950-2007-%D0%BF/conv#Text>

17. Про комітети Верховної Ради України: Закон України від 4 квітня 1995 р. Відомості Верховної Ради України. 1995. No 19. Ст. 134.

18. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. Відомості Верховної Ради України. 1997. No 25. Ст. 20.

19. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. 1999. No 20-21. Ст. 190.

20. Про особливості державної політики із забезпечення державного суверенітету України на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях: Закон України від 18 січня 2018 року No 2268-VIII. // Офіційний вісник України. 2018. No 19. Ст. 630.

21. Про правовий статус осіб, зниклих безвісти: Закон України від 12 липня 2018 року No 2505-VIII. Офіційний вісник України. 2018. No 62. Ст. 2133. No 1861-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1861-17#n720>

22. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7 червня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. 2001. No 33. Ст. 175.

23. Про статус депутатів місцевих рад: Закон України від 11 липня 2002 р. Відомості Верховної Ради України. 2002. No 40. Ст. 290.

24. Про статус народних депутатів України: Закон України від 22 бер. 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. 2001. No 42. Ст. 212.

25. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23 грудня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. 1998. – No 20. – Ст. 99.

26. Про Центральну виборчу комісію: Закон України від 30 червня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України. 2004. No 5. Ст. 212.

27. Рішення Конституційного Суду України від 30 вересня 2010 року No20-рп/2010. У справі за конституційним поданням 252 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) Закону України „Про внесення змін до Конституції України“ від 8 грудня 2004 року No2222–IV (справа про додержання процедури внесення змін до Конституції України).

28. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина: навч. посіб. / В. В. Молдован, Л. І. Чулінда; - К.: «Центр учбової літератури», 2021. - 206 с.

29. Рабінович П.М., Хавронюк М.І. Права людини і громадянина : Навчальний посібник. - К.: Атіка, 2004.- 464с.

30. Афанасьєва М. В., Бальцій Ю. Ю., Батан Ю. Д. Конституційне право України: прагматичний курс: навч. посіб. / за заг. ред.. М. В. Афанасьєвої, А. А. Єзерова. Одеса: Юридична література, 2017. 256 с.
31. Барабаш Ю. Г., Слінько Т. М., Летнянчин Л.І. Конституційне право України: посіб. для підготовки до іспитів. Х.: Право. 2016. 345 с.
32. Конституційне право : навч. посібник / Д. Терлецький, М. Афанасьєва, Ю. Батан [та ін.] ; за заг. ред. Д. Терлецького ; НУ «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2023. – 584 с.
33. Конституційне право: підручник / МВС України, Харків. Нац. ун-т внутр. справ ; за заг. Ред. О. С. Бакумова, Т. І. Гудзбь, М. І. Марчука ; [О. С. Бакумова, Т. І. Гудзбь, М. І. Марчука та ін.] ; передм. М. І. Марчука. Харків, 2019. 484 с.
34. Конституційне право України: навч. посіб. / упоряд. І. В. Тетарчук, Т. Є. Дяків. К. : ЦУЛ, 2018. 218 с.
35. Нестерович В.Ф. Виборче право України: підручник. Київ: Ліра-К, 2017. 503 с.
36. Конституційне право України: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти.- Одеса, 2020. - 242 с.
37. Совгиря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс: навчальний посібник. К.: Юрінком Інтер, 2018. 556 с.
38. Федоренко В.Л. Конституційне право України: підруч. М-во юстиції України, Нац. акад. держав. упр. при Президентові України. Київ: Ліра-К, 2016. 616 с.

Допоміжна

1. Права людини в особливих правових режимах: досвід України : монографія / Д. С. Терлецький, О. В. Марусяк, Ю. Д. Батан, М. В. Афанасьєва та ін. ; за заг. ред. д.ю.н., проф. М. В. Афанасьєвої. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 356 с.
2. Мельник Р.С. Право на свободу мирних зібрань: теорія і практика. – К., 2015. – 168 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.osce.org/files/f/documents/0/e/233491.pdf>
3. Забезпечення прав людини у правоохоронній діяльності : навч. посібник. –2-е вид. перероб. і доп. / Кол. авт.; за ред. д.ю.н., доц. В.О. Боняк. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2018. 260 с.
4. Права людини: інтерпретаційна діяльність Конституційного Суду України /А.С. Головін. – К.:Логос, 2012. – 369 с.
5. Берназюк Я.О. Легітимні очікування (reasonable expectations) як складова принципу юридичної визначеності у вітчизняній та європейській судовій практиці. Науково-теоретичний журнал «Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка». 2021. No 2. С. 13-28.
6. Буханевич О.М., Кузніченко С.О., Мерник А.М. Зарубіжний досвід конституційно-правового регулювання обмеження прав людини в умовах надзвичайного та воєнного станів. Вісник Національної академії правових наук України. 2021. No 2. С. 56-65.

7. Величко Д.М., Савицька Л.С. Проблемні аспекти застосування практики Європейського суду з прав людини національними судами. Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія». 2021. No 1. С. 139-143.

8. Віткова В.С. Система гарантій конституційного права на інформацію. Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія». 2021. No 2. С. 30-33.

9. Влада в Україні: шляхи до ефективності: Всеукр. форум учених-правознавців. / відп. ред. О. Д. Святоцький. К.: Ін Юре, 2010. 686 с.

10. Галкін В.Л. Пенсійне забезпечення внутрішньо переміщених осіб в аспекті конституційного обов'язку держави Науково-теоретичний журнал «Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О.Дідоренка». 2021. No 1. С. 25-34.

11. Герасимчук С.С. Правові засади розвитку громадянського суспільства в Україні в умовах перехідного періоду. Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія». 2021. No 1. С. 26-20.

12. Гецько В. В. Конституційно-правова відповідальність народних депутатів України та депутатів місцевих рад: проблеми теорії та практики: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Держ. ВНЗ «Ужгород. нац. ун-т» М-ва освіти і науки України. Ужгород, 2015. 19 с.

13. Годованець В.Ф. Конституційне право України: Конспект лекцій. К.: МАУП, 2000. 216 с.

14. Гончарова К.А. Поняття «організаційно-правова форма» в муніципальному та цивільному праві. Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія». 2021. No 1. С. 31-35.

15. Грень Н.М. Гарантування правової політики недискримінації. Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія». 2021. No 2. С. 17-20.

16. Грень Н.М. Розрізнення між поколіннями як підґрунтя дискримінації за віковою ознакою. Європейські перспективи. 2021. No2. С. 10-14.

17. Гусарєв С.Д., Старицька О.О. Правове регулювання надання медичної допомоги в Україні. Збірник «Держава і право». 2021. Випуск 89. С. 23-34.

18. Демиденко В. О. Верховенство права як аксіологічна вершина системи принципів місцевого самоврядування. Науково-теоретичний журнал «Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка». 2019. No 3(87).

19. Зуй В.В. Співвідношення понять «захист і охорона суб'єктивних публічних прав» та «відповідальність за порушення суб'єктивного публічного права». Актуальні проблеми держави і права. 2021. С. 22-27.

20. Івановська А. М. Конституційне право зарубіжних країн: навч. посіб.: [у 2 ч.]; Хмельниц. ун-т упр. та права. Хмельницький: Хмельниц. ун-т упр. та права, 2018. Ч. 2. 2018. 652 с.

21. Калиновський Б. В. Поняття та елементи системи місцевої публічної влади в Україні як інституту конституційного права. Порівняльно-аналітичне право. 2016. No 6. С. 56-59. URL: <http://pap.in.ua/index.php/arhiv-vidannja/61>

22. Ковальчук Ю.М. Досвід зарубіжних країн із регулювання діяльності виконавчих органів місцевих рад на базовому рівні. Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія». 2021. No 1. С. 36-40.

23. Костров В.О. Концепція соціальної і правової держави в Україні: теоретичний та конституційно-правовий аспекти. Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія». 2021. No 1. С. 41-45.

24. Кресіна І. О., Стойко О. М. Чинники посилення політико-правового статусу міст. Збірник «Держава і право». 2021. Випуск 89. С. 221-230.

25. Колодій А.М., Олійник А.Ю. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: Підручник/ 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Юрінком Інтер, 2007. – 504 с. – Бібліогр.: с. 494-499.

26. Коломійцев П. Конституційний зміст норми закону під час розгляду конституційних скарг Конституційним Судом України. Підприємництво, господарство і право. 2021. No 6. С. 128- 134.

27. Конституційне право України: навч. посіб. / Ю. О. Фрицький; Відкр. міжнар. ун-т розвитку людини «Україна», Ін-т права та суспіл. відносин. Київ: Університет «Україна», 2018. 220 с.

28. Конституційне право України: навч. посіб. для підгот. до іспиту за кредит.-модул. системою навчання : навч. посіб. для студентів ВНЗ / В. О. Боняк [та ін.] ; Дніпропетр. держ. ун-т внутр. справ. Д.: ДДУВС, 2013. 295 с.

29. Конституційне право України: навч. посіб. для студентів ВНЗ / [Р. Ф. Гринюк та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид наук, проф. Р. Ф. Гринюка]; Донец. нац. ун-т, екон.-правовий ф-т. Донецьк: ДонНУ, 2014. 281 с.

30. Конституційний процес в Україні: політико-правові аспекти. 2021. No7: спецвипуск до 25-ї річниці Конституції України: Творці української конституції: спогади та роздуми / упоряд. : І. М. Мищак, Н. Г. Іванова. 29 с.

31. Конституційний процес в Україні: політико-правові аспекти: Бюлетень інформаційно-аналітичних матеріалів. 2021. No 5-6. 101 с.

32. Конституція та засади конституційного ладу України у питаннях та відповідях : навч. посіб. / Є. І. Григоренко, О. С. Передерій. Х.: ХУПС, 2010.

33. Косілова О.І., Федірко І.П. Політична участь в умовах партиципаторної та дорадчої демократії: новітні підходи, сучасне трактування. Науково-теоретичний журнал «Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка». 2021. No 2. С. 28-40.

34. Магновський І.Й. Децентралізація публічної влади – невід’ємна складова розвитку громадянського суспільства в Україні: теоретико-правовий аспект. Науково-теоретичний журнал «Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка». 2021. No 2. С. 49-59.

35. Магновський І.Й. Право громадян України на достатній життєвий рівень як один із ключових факторів розбудови соціальної держави. Науково-теоретичний журнал «Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка». 2021. No 1. С. 44-52.

36. Миргород-Карпова В.В. Загальні засади організації та діяльності суддів в Україні. Науково-теоретичний журнал «Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка». 2021. № 1. С. 61-69.

37. Муніципальна влада в Україні : проблеми теорії та практики. / О. В. Батанов; [відп. ред. М. О. Баймуратов]; НАН України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. К.: Юрид. думка, 2010. 653 с.

Макушев П.В., Хрідочкін А.В., Блінова Г.О., Талдикін О.В.

38. Сучасна модель державної виконавчої служби в системі органів державної влади України. Вісник Національної академії правових наук України. 2021. № 2. С. 105-113.

39. Максимов С.І., Сатохіна Н.І. Верховенство права і надзвичайний стан: генезис проблеми. Вісник Національної академії правових наук України. 2021. № 2. С. 47-54.

40. Некряч А. І., Лопушинський І. П., Оленковська Л. П. Місцева влада України на шляху демократичного транзиту: політико-управлінські аспекти. Збірник «Держава і право». 2021. Випуск 89. С. 230-249.

41. Непомнящий О.М., Марушева О.А., Медведчук О.В., Лагунова І.А., Кіслов Д.В. Процеси децентралізації територіальної організації уряду: проблеми та перспективи. Вісник Національної академії правових наук України. 2021. № 2. С. 86-92.

42. Корольчук О.Л. Національна стійкість до демократії: український досвід. Вісник Національної академії правових наук України. 2021. № 2. С. 34- 46.

43. Павленко В.П. Захист конституційного ладу держави: міжнародні й конституційно-правові аспекти. Європейські перспективи. 2021. №2. С. 15-19.

44. Петришин О.В., Петришин О.О., Гиляка О.С. Проблеми невиконання рішень Європейського суду з прав людини в Україні в контексті верховенства права (методологічний та порівняльний аспекти). Вісник Національної академії правових наук України. 2021. № 2. С. 18-24.

45. Петришин О.В., Гиляка О.С. Права людини в цифрову епоху: виклики, загрози та перспективи. Вісник Національної академії правових наук України. 2021. № 1. С. 16-23.

46. Савчин М. В. Порівняльне конституційне право: посібник. Ужгород. нац. ун-т. Юрид. ф-т, НДІ порівнял. публ. права та міжнар. права. Київ: Юрінком Інтер, 2019. 327 с.

47. Селіванов А. О. Конституційне правосуддя в Україні: (авт. спецкурс): навч.-метод. посіб. Харків; Київ: Логос, 2018. 91 с.

48. Селіванов А. Сучасні реалії здійснення конституційного правосуддя: теорія і практика. Вісник Конституційного Суду України. 2021. № 2. С. 92-98.

49. Стефанчук Р.О., Стефанчук М.О. Особливості правового регулювання дієздатності неповнолітніх та проблеми їхньої емансипації. Вісник Національної академії правових наук України. 2021. № 2. С. 160-169.

50. Стефанчук М., Хладун О., Стефанчук Р. Встановлення довіри до Суду в Україні як стратегічне завдання для судової реформи. Доступу до правосуддя у Східній Європі. 2021. №3. С. 101-116.

51. Стрельцова О. Конституціоналізація співробітництва України з ЄС на підставі угоди про асоціацію: перспективи розвитку. Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Юридичні науки. 2021. С. 57-61.

52. Сучасний конституціоналізм: проблеми теорії та практики : матеріали наукового семінару (25 червня 2021 р.) / Західний науковий центр НАН України та МОН України, Львівський державний університет внутрішніх справ; упоряд. М. Т. Гаврильців. Львів, 2021. 300 с.

53. Теліпко В.Е. Конституційне та конституційно-процесуальне право України : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / В.Е. Теліпко. Київ : Центр навчальної літератури, 2009. 568 с.

54. Федоренко В. Л. Методологія сучасних конституційно-правових досліджень в Україні: наук. доповідь. НАПрН України, Київський регіональний центр. К., 2015. 64 с.

55. Федоренко В.Л. Завдання та функції конституційного права як галузі конституційного права. Науково-теоретичний журнал «Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка». 2021. No 1. С. 80-89.

56. Чепульченко Т.О. Захист прав людини: теоретичний аспект. Збірник «Держава і право». 2021. Випуск 89. С. 44-55.

57. Шамрай В., Слюсаренко Ю. Трансформація державного суверенітету в умовах сучасного конституційно-правового розвитку. Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. Юридичні науки. 2021. С. 62-65.

58. Юридична енциклопедія: В 6 т. / Редкол.: Ю.С.Шемшученко (відп. ред.) та ін. – К.: “Укр. енцикл.”, 1998.

59. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. – Харків : Право, 2016– Т. 4 : Конституційне право /редкол.: Ю. Г. Барабаш (голова) та ін. ; Нац. акад. прав. наук України ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – 2024. – 1072 с.

15. Рекомендовані інформаційні джерела

1. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://rada.gov.ua/>

2. Офіційний сайт Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://ombudsman.gov.ua/>

3. Єдиний реєстр громадських формувань в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://rgf.minjust.gov.ua/home/index>

4. Офіційний сайт Міністерства юстиції (відомості про політичні партії) [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://minjust.gov.ua/m/4561>

Порядок звернень громадян до органів державної влади та місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.zoda.gov.ua/news/7419/poryadok-zvernennya->

gromadyan-do-organiv-derzhavnoji-vladi-ta-mistsevogo-samovradyuvannya,-
pidprijemstv,-ustanov-ta-organizatsiy.html

5. Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ccu.gov.ua>

6. Офіційний веб-сайт Президента України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://president.gov.ua>

7. Бібліотека Інституту Поглиблених Правничих Студій. Велика Британія. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://ials.sas.ac.uk/library/eservice/elibrary.htm>

8. Наукова бібліотека Національного університету «Запорізька політехніка» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://library.zp.edu.ua/>.

9. Наукова бібліотека ім.М.Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.library.univ.kiev.ua>

10. Наукова бібліотека Національного університету Могилянська академія». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.library.ukma.edu.ua>

11. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.nplu.org>

12. Національний інститут стратегічних досліджень. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua>

13. Центр політико-правових реформ. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://pravo.org.ua>

14. Міністерство юстиції України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://minjust.gov.ua/>

15. Міністерство внутрішніх справ. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mvs.gov.ua/>

16. Практика ЄСПЛ. Український аспект. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.echr.com.ua/pro-nas/>